

11 θέσεις για την Τεχνολογία, την Επιστήμη και την Κοινωνία (Ηλεκτρονικό Άρθρο)

Ιστορικό σημείωμα

Αυτό το ηλεκτρονικό άρθρο δημοσιεύτηκε τον Ιούλη του 2014 στην ηλεκτρονική σελίδα της [Αγκάρας](#).

Περιεχόμενο

28 Ιούλη, 2014

11 θέσεις για την Τεχνολογία, την Επιστήμη και την Κοινωνία

-

1

Σε κοινωνίες που οργανώνονται με βάση την κεφαλαιοκρατική παραγωγή, η τεχνοεπιστήμη διαμορφώνεται εννοιολογικά και χρησιμοποιείται πρακτικά για την κυριαρχία του κεφαλαίου πάνω στην εργασία. Συγκεκριμένα, ο κεφαλαιοκρατικός τρόπος παραγωγής έχει ανάγκη την συνεχή αναβάθμιση της τεχνολογίας και της επιστήμης και την αναδιοργάνωση της παραγωγής γύρω από αυτές, για να επιβιώνει της γενικής τάσης της πτώσης του ποσοστού κέρδους και να πιέζει προς τα κάτω το εργατικό κόστος.

2

Δεν μπορούν να θεωρηθούν σαν αξιακά ουδέτερες πρακτικές και έννοιες. Η τεχνολογία και η επιστήμη είναι έννοιες συνυφασμένες με την ανθρώπινη κοινωνία και ιστορία. Έχουν αναδυθεί εννοιολογικά από συγκεκριμένες ιστορικές περιόδους για συγκεκριμένους σκοπούς και για αυτό το λόγο δεν μπορούν να κατανοηθούν υπερβατικά. Επομένως, η τεχνολογία και η επιστήμη έχουν περιεχόμενο και μπορούν να κατανοηθούν μόνο μέσα από την ιστορική-κοινωνική ανάλυση.

3

Η υιοθέτηση της θέσης ότι η τεχνοεπιστήμη υπερβαίνει την εκάστοτε κοινωνική σύνθεση έχει σαν αποτέλεσμα την παραδοχή ότι εκφράζει υπερβατικά όλες τις τάξεις της κοινωνίας. Αυτή η συλλογιστική μας παίρνει κατευθείαν στο ερώτημα της ύπαρξης της φύσης σαν μη διαμεσολαβημένη οντότητα. Το γεγονός ότι ο διαλεκτικός υλισμός προκηρύσσει την φύση σαν κάτι ανεξάρτητο της ανθρώπινης νόησης, δεν σημαίνει ότι η «φύση» δεν είναι ένα δυναμικό κοινωνικό εννοιολόγημα, διαμεσολαβημένο μέσα από την οργανωμένη κοινωνία. Στην εκάστοτε κοινωνία όπου οι ιδέες της κυρίαρχης τάξης παρουσιάζονται σαν φυσικές, η διαμεσολάβηση της φύσης και κατ' επέκταση της τεχνοεπιστήμης αποκρύπτεται με κάθε κόστος με σκοπό την ψευδαίσθηση της ουδετερότητας.

4

Στην Μαρξιστική θεώρηση η τεχνοεπιστήμη σαν θεσμός είναι εποικοδόμημα της κοινωνίας. Η σχεσιακή θεώρηση της τεχνολογίας και της επιστήμης που χρησιμοποιεί η αστική κοινωνιολογία, δεν λαμβάνει υπόψη την καθολική κυριαρχία του κεφαλαιοκρατικού τρόπου παραγωγής σαν βάση της εκάστοτε κοινωνίας. Η παρουσίαση της επιστήμης σαν ήδη υπαρκτός δημοκρατικός σοσιαλισμός στο έδαφος του καπιταλισμού είναι απόρροια αυτής της συλλογιστικής, που μοιράζονται τόσο η Σοσιαλδημοκρατία όσο και η παραδοσιακά Συντηρητική παράταξη. Με βάση αυτό, η αναδιάρθρωση του καπιταλισμού μέσω της αναβάθμισης της τεχνοεπιστήμης παρουσιάζεται σαν καθολικά αποδεκτή μέθοδος και πρακτική χωρίς περεταίρω κριτική.

5

Η θεώρηση της τεχνοεπιστήμης σαν μικρό-πολιτική με έμφαση στους συμμετέχοντες χωρίς να λαμβάνουμε υπόψη την άμεση εμπλοκή της αστικής τάξης σαν διαμορφωτή της τεχνοεπιστήμης στον καπιταλισμό, έχει σαν συνεπαγωγή την υιοθέτηση της ισότητας του εποικοδομήματος με την βάση. Την δημιουργία εντύπωσης δηλαδή ότι η τεχνοεπιστήμη είναι ουδέτερη και ανοικτή προς χρήση και κατάχρηση. Η άνοδος προταγμάτων όπως αυτό των μεταμοντέρνων κοινωνιών είναι η πολιτική έκφραση αυτής της θεώρησης. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο σκέψης δεν υπάρχει κριτική σκέψη όσον αφορά την ουσία, τα θεμέλια και τους οικονομικούς και κοινωνικούς νόμους, αλλά θυελλώδεις συζητήσεις και μάχες στα επιμέρους ζητήματα.

6

Σε μια κεφαλαιοκρατική κοινωνία, το κεφάλαιο έχει την δύναμη να συμμορφώνει τις παραγωγικές δυνάμεις στην θέλησή του που δεν είναι άλλο από την αύξηση του κέρδους. Λαμβάνοντας υπόψη την ιστορία, η οικονομία πολέμου ήταν με διαφορά η πιο επικερδής μέθοδος συσσώρευσης του κεφαλαίου λόγω της άμεσης και απροκάλυπτης βοήθειας του αστικού κράτους στην πολεμική βιομηχανία επιβαρύνοντας τα λαϊκά στρώματα μέσω της νομοθεσίας. Η τεράστια κατανομή πόρων που χρειάζονται για επένδυση δεν μπορούν να καταληφθούν χωρίς την συμβολή του αστικού κράτους. Καμιά μεγάλη τεχνολογική ή επιστημονική ανακάλυψη του 20ου αιώνα στον καπιταλιστικό κόσμο δεν έγινε έξω από τα πλαίσια του στρατιωτικό-βιομηχανικού-ακαδημαϊκού συμπλέγματος και της οικονομίας του πολέμου, είτε αυτό ονομάζεται τηλεπικοινωνίες είτε στον τομέα της ιατρικής και των φαρμάκων.

7

Γνωρίζοντας πως η τεχνολογία και η επιστήμη θα ήταν ριζικά διαφορετικές έννοιες και πρακτικές σε μια άλλου είδους κοινωνία και ένα άλλο οικονομικό μοντέλο παραγωγής, η εργατική τάξη μπορεί να αρχίσει να αποδομεί όλες τις αποδεχόμενες σαν φυσικές και υπερβατικές από την ταξική πάλη «επιστημονικές» έννοιες και πρακτικές που σχεδιάστηκαν για την εμβάθυνση της κυριαρχίας του κεφαλαίου πάνω στην εργασία. Η εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα μπορούν να παραδειγματιστούν από την συσσωρευμένη ιστορική εμπειρία που αποκόμισε από την πρώτη προσπάθεια του ανθρώπου για την δημιουργία μιας ελεύθερης κοινωνίας στα πλαίσια του επιστημονικού σοσιαλισμού των Σοσιαλιστικών χωρών. Η μαζική παραγωγή μεγάλων επιστημόνων [σε αναλογία πολύ μεγαλύτερη από τις ποιο προηγμένες καπιταλιστικές] και επιστημονικών επιτευγμάτων (μερικά από τα οποία περιλαμβάνουν τα υπερηχητικά αεροπλάνα, ακουστικά μικροσκοπία, υποβρύχια τεχνολογία, δορυφορικά συστήματα, ο περίφημος προσωπικός ηλεκτρονικός υπολογιστής) σε όλους τους τομείς (θετικές και κοινωνικές επιστήμες)(2) οι οποίοι είναι ζωντανή απόδειξη της κεντρικής σημασίας και της τεχνοεπιστήμης στον Σοσιαλισμό.

8

Ο τεχνολογικός ντετερμινισμός είναι η πίστη στην παντοδυναμία της τεχνοεπιστήμης σαν

κινητήριος δύναμη της ιστορίας. Για κάτι τέτοιο είχε κατηγορηθεί ο Μάρξ από τους μελλοντολόγους, τους κατ' εξοχήν επαγγελματίες μέντιουμ της καπιταλιστικής τεχνολογικής εξέλιξης. Για τον Μάρξ που η κινητήριος δύναμη της ιστορίας ήταν η ταξική πάλη το επιχείρημα του ήταν ότι κοιτώντας ιστορικά πίσω σε μια κοινωνία, μπορούν να αντληθούν συμπεράσματα για την οργάνωσή της, κοιτώντας την ανάπτυξη της τεχνολογίας της(3). Στον καπιταλισμό, η ανάλυση της τεχνολογίας τείνει να αναλύεται ανάποδα και ιδεαλιστικά, έναντι της ιστορικό-υλιστικής. Τεχνολογική αλλαγή και καπιταλισμός είναι βαθιά συνυφασμένα και δεν υπάρχει τεχνολογία που να χειραφετεί αυτόματα την εργατική τάξη από την βαρβαρότητα της καπιταλιστικής κοινωνίας.

9

Η τεχνοεπιστήμη στον καπιταλισμό πλασάρεται σαν τρόπος παραγωγής αλλά και σαν εμπόρευμα και καταναλωτικό προϊόν. Για παράδειγμα, η εισχώρηση του κεφαλαίου στον ιατρικό τομέα και το πακετάρισμα της υγείας σε εμπορευματοποιημένες υπηρεσίες και την δημιουργία της βιομηχανία της υγείας, διαμορφώνει και ανατρέπει την Υγεία σαν λαϊκό δικαίωμα στην ζωή· μετατρέπεται σε μια αγορά υπηρεσιών στην οποία μπορούν να συμμετέχουν όσοι έχουν τους πόρους να πληρώσουν.

10

Σήμερα, η αύξηση της παραγωγικότητας που προσφέρει η ανάπτυξη της τεχνολογίας και της επιστήμης είναι σε τεράστια επίπεδα. Παρόλη την μεγάλη αύξηση της παραγωγικότητας σε σχέση με τον εικοστό αιώνα, η αστική τάξη μιλάει για τεμπελιά και κάνει μια στροφή στην προτεσταντική ηθική και την αύξηση του εργασιακού χρόνου. Η ελευθέρωση του ανθρώπου από την εργασία σαν αποτέλεσμα που προκύπτει από την αυτοματοποίηση της εργασίας, θεωρείται και τίθεται από τον κεφαλαιοκρατικό τρόπο παραγωγής σαν πρόβλημα: την τεχνολογική ανεργία. Η επιτυχία της τεχνολογίας και της επιστήμης να αυξήσει την παραγωγή έρχεται σε σύγκρουση με τις ανάγκες της κεφαλαιοκρατικής οικονομίας να καταστρέψει κεφάλαιο στην κρίση υπερπαραγωγής για την αύξηση των κερδών. Αυτό είναι άμεση παραδοχή από τους αστούς οικονομολόγους ότι η θεώρηση της υπεραξίας του Μάρξ είναι σωστή.

11

Ο πολιτικός αγώνας για την διαμόρφωση της τεχνοεπιστήμης για την λαϊκή θέληση και τις λαϊκές ανάγκες, είναι ταυτόχρονα ταξικός αγώνας για την κατάληψη των μέσων παραγωγής και της επιβολής της δικτατορίας του προλεταριάτου.

Σημειώσεις:

(1) Ο Αμερικανός θεωρητικός σε θέματα διοίκησης επιχειρήσεων Stafford Beer είχε προειδοποιήσει [όπως και πολλοί άλλοι] την Αμερικανική κυβέρνηση για την τεράστια απόσταση της τεχνολογίας και της επιστήμης στο Σοσιαλιστικό σύστημα με το Καπιταλιστικό. Ο λόγος ήταν επειδή οι ιδιώτες κεφαλαιοκράτες δεν επένδυναν σε μακροπρόθεσμα έργα για την αύξηση της ποιότητας ζωής του πληθυσμού αλλά για κέρδος. Είχε προτείνει την σύπτυξη και τη βοήθεια του κράτους να κινηθούν προσπάθειες συνεργασίας όλων των θεσμών για να φτάσουν τα επιτεύγματα της ΕΣΣΔ. Αποτέλεσμα ήταν το διαστημικό πρόγραμμα του Κέννεντυ (Stafford Beer [1959] Cybernetics and Management, English Universities Press.)

(2) Η Κούβα για παράδειγμα παρά τα τόσα προβλήματα της μετά την νίκη της αντεπανάστασης στην ΕΣΣΔ, έκανε άλματα στην εκπαίδευση και έγινε κέντρο εξαγωγής ιατρικών επιστημόνων για τις

ανάγκες των λαών της Λατινικής Αμερικής.

(3) Ο χειροκίνητος μύλος θα σας δώσει την κοινωνία των φεουδαρχών, ο μύλος που κινείται με ατμό, την κοινωνία με τον βιομηχανικό καπιταλισμό» [Αθλιότητα της Φιλοσοφίας]

[Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση](#), [Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση](#), [Αγκάρρα \(Ομάδα\)](#), [Ηλεκτρονικά Άρθρα](#), [Δεκαετία 2010-2019](#), [2014](#), [Απροσδιόριστη Τοποθεσία](#), [Τεχνολογία](#)

From:

<https://movementsarchive.org/> - **Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο**

Cyprus Movements Archive

Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

<https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:digital:agkarra:technology>

Last update: **2025/04/20 19:32**